

ІНСТИТУТ
МІСЦЕВОГО
РОЗВИТКУ

Нове законодавство у сфері надання комунальних послуг

Дмитро Левицький

24 квітня 2018 року

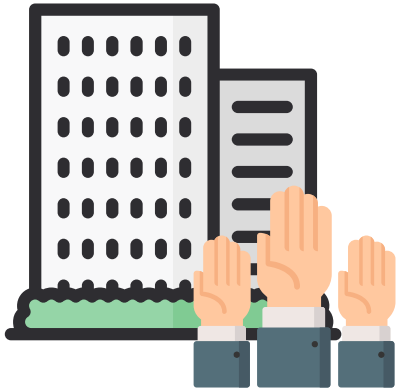
ІНСТИТУТ
МІСЦЕВОГО
РОЗВИТКУ

Загальна логіка законодавчих змін

“Пакет” нових законів

ДЕМОНОПОЛІЗАЦІЯ ПОПИТУ

Закон “Про особливості
здійснення права
власності...”

ДЕМОНОПОЛІЗАЦІЯ ПРОПОЗИЦІЇ

Закон “Про житлово-
комунальні послуги”

100% ОБЛІК

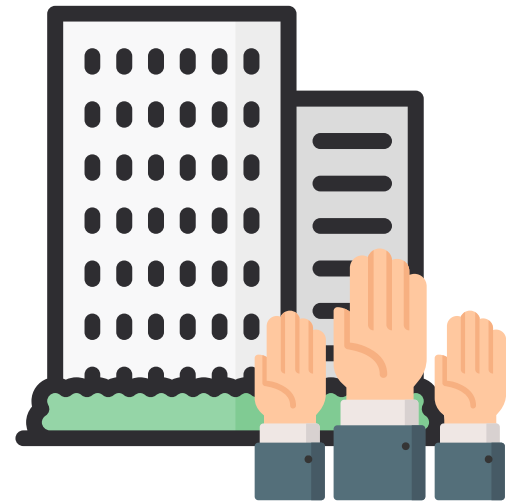
Закон “Про комерційний
облік...”

Демонополізація попиту

Закон України “Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку” (2015):

- три форми управління багатоквартирним будинком на вибір: співвласники, ОСББ, управитель
- **голосування більшістю голосів співвласників з усіх питань в усіх багатоквартирних будинках (і ОСББ і без ОСББ)**
- в ОСББ скасовано поділ на "членів" і "не-членів"

Демонополізація пропозиції

Закон України “Про житлово-комунальні послуги” (2017):

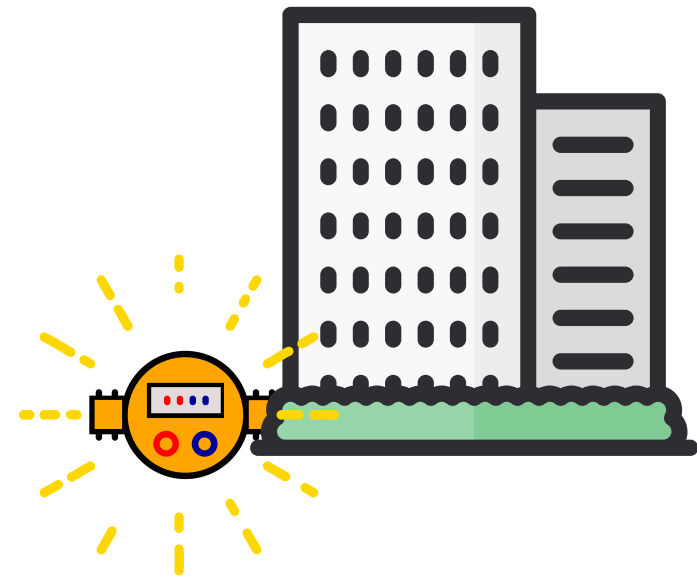
- дерегуляція послуг з управління і утримання багатоквартирного будинку
- **3+1 моделі договірних відносин щодо комунальних послуг на вибір споживачів у багатоквартирному будинку**
- виокремлення “ринкових” складових із тарифів на комунальні послуги

100% облік

Закон України “Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання” (2017):

- **усе, що ввійшло в будинок, має бути оплачене**
- вимога 100% обладнання будівель вузлами комерційного обліку
- правила розподілу показань комерційного вузла - на рівні закону

ІНСТИТУТ
МІСЦЕВОГО
РОЗВИТКУ

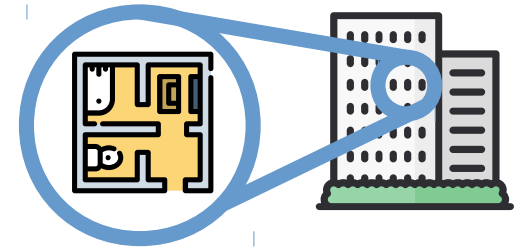

Специфіка багатоквартирних будинків

Спільне майно: передісторія

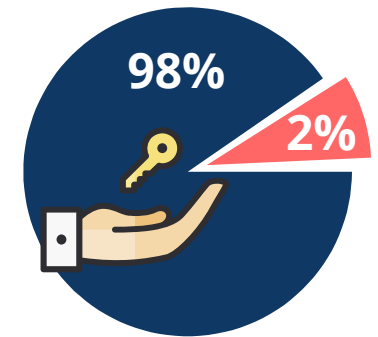
Закон УРСР “Про власність” (1991):

- виділив квартиру як окремий об’єкт права власності

Закон України “Про приватизацію державного житлового фонду” (1992):

- дозволив безоплатну приватизацію квартир у державному житловому фонді

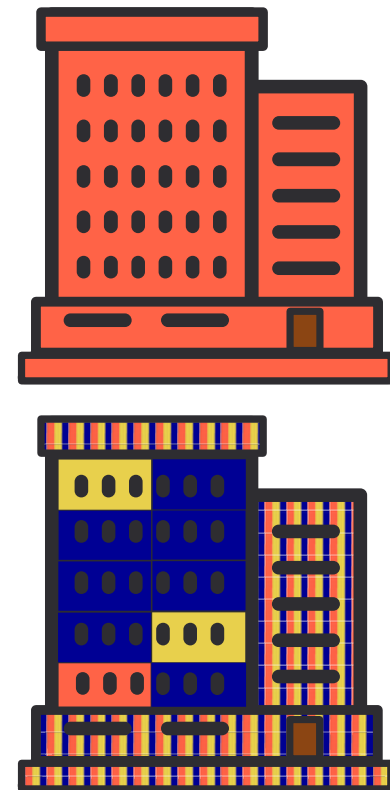

Спільне майно: сучасний стан

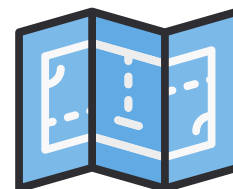
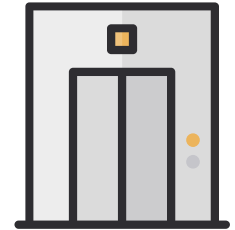
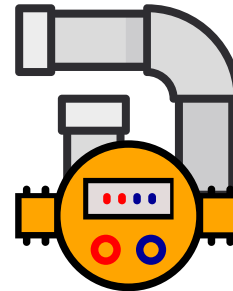
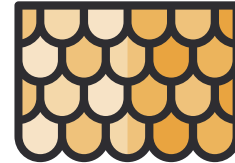
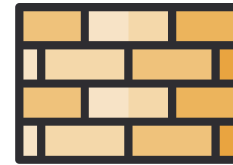
Ст. 10 Закону України "Про приватизацію державного житлового фонду", ст. 382 Цивільного кодексу України, ст.5 Закону України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку":

- власники квартир у багатоквартирному будинку є співвласниками спільного майна: допоміжних приміщень будинку, технічного обладнання, елементів зовнішнього благоустрою...

Спільне майно: склад

- приміщення загального користування (у т.ч. допоміжні)
- несучі, огорожувальні та несуче-огорожувальні конструкції будинку
- механічне, електричне, сантехнічне та інше обладнання всередині або за межами будинку, яке обслуговує більше одного житлового або нежитлового приміщення
- будівлі і споруди, які призначені для задоволення потреб співвласників багатоквартирного будинку та розташовані на прибудинковій території
- права на земельну ділянку, на якій розташовані багатоквартирний будинок і належні до нього будівлі та споруди і його прибудинкова територія

Спільне майно: утримання

Стаття 12 Закону “Про особливості...”:

- обов’язок нести витрати лежить на власникові (виняток - найм/оренда державного і комунального майна)
- обов’язок не залежить від фактичного користування майном (в ОСББ є особливості)
- витрати розподіляються пропорційно до площі (але можливі винятки)

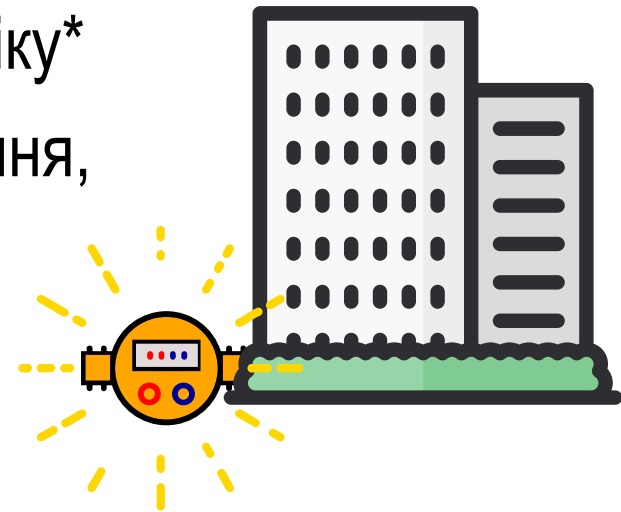

ІНСТИТУТ
МІСЦЕВОГО
РОЗВИТКУ

Огляд нового закону “Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання”

Основні “посили” закону

- усе, що ввійшло в будинок, має бути оплачене
- вимога 100% обладнання будівель і приміщень вузлами комерційного обліку*
- індивідуалізація витрат на встановлення, обслуговування і заміну вузлів обліку
- правила розподілу показань комерційного вузла - на рівні закону
- споживач має бути забезпечений обліковою інформацією

“Блоки” регулювання закону

- загальні положення (ст.ст. 1-2)
- вимоги щодо оснащення вузлами обліку будівель (ст.ст. 3-5, ст.12)
- обслуговування, заміна, доступ до вузлів обліку (ст.ст. 5-7)
- виставлення рахунків (ст.8)
- визначення та розподіл обсягів спожитих комунальних послуг (ст.ст.9-11)
- відповідальність суб'єктів господарювання (ст.ст. 13-16)
- прикінцеві положення: строки, адмінвідповідальність, ...

Сфера дії: будівлі

	Приєднані до зовнішніх мереж (централізоване тепло-, водопостачання)	Обладнані автоном- ними системами	Обладнані індивідуальними (поквартирними) системами
Один споживач у будівлі			
Кілька споживачів у будівлі			

Сфера дії: суб'єкти - “сторона постачання”

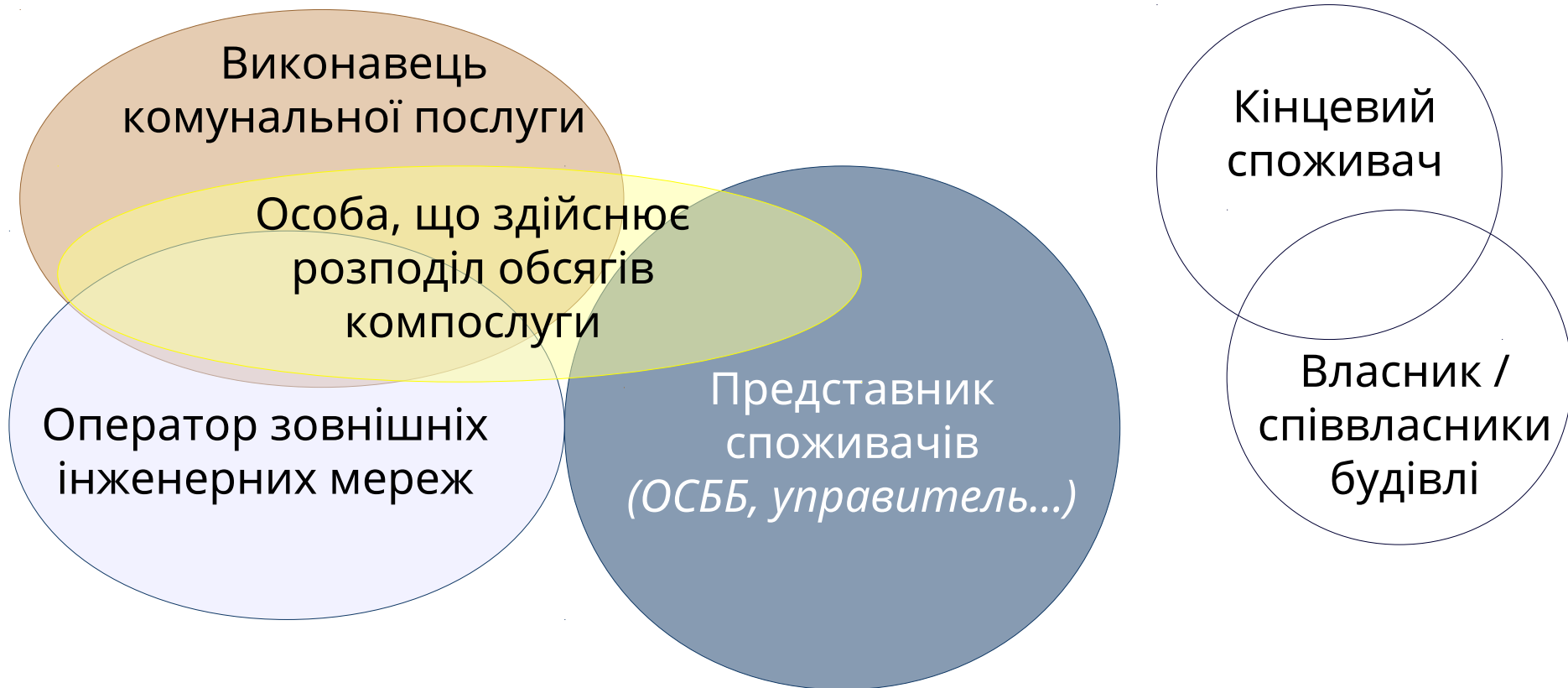
- Оператор зовнішніх інженерних мереж (власник / орендар / інший користувач мереж)
- Виконавець комунальної послуги (сторона договору про надання комунальної послуги)
- Особа, що здійснює розподіл обсягів комунальних послуг (виконавець / представник споживачів / ...)

Сфера дії: суб'єкти - “сторона споживання”

- Представник споживачів (ОСББ-сторона договору / управитель в колективному договорі /...)
- Кінцевий споживач комунальної послуги (сторона договору, або **співвласник багатоквартирного будинку**, де ОСББ чи управитель є стороною або уповноваженим в договорі)
- Власник / співвласники будівлі (не ОСББ і не управитель)

Сфера дії: суб'єкти - співвідношення

Вузли комерційного обліку

- Власність власника (співвласників) будівлі
- Встановлює оператор за рахунок (спів)власників (внесок, розстрочений на 5 років / інший строк)
- (Спів)власники можуть встановити і самі
- Закон не вимагає "договору про встановлення вузла обліку" між оператором зовнішніх інженерних мереж і власником (співвласниками) будівлі
- Право власності на встановлені до набрання чинності Законом вузли обліку не змінюється
- Зняття показів - виконавцем (особою, що здійснює розподіл) у присутності споживача

Вузли комерційного обліку: строки встановлення

	Житлові будівлі	Нежитлові будівлі
Теплова енергія	1 рік	1 рік
Гаряча і питна вода	2 роки	1 рік

Вузли комерційного обліку: відповідальність

Оператор:

- фінансовий штраф у розмірі 1% суми платежів, отриманих від споживачів, що не мають вузла комобліку
- адмінвідповідальність

Власник / співвласники будівлі, кінцевий споживач:

- застосування норм споживання
- адмінвідповідальність

Визначення загального споживання у будівлі до встановлення вузла комобліку

Постачання теплової енергії

- норма споживання

Постачання гарячої води, централізоване водопостачання:

- показання квартирних лічильників + норми споживання

Вузли розподільного обліку

- Власність власника (співвласників) будівлі / приміщення
- Встановлює власник (співвласники) будівлі / приміщення **протягом 3 років** з набрання чинності Законом
- Право власності на встановлені до набрання чинності Законом вузли обліку не змінюється
- Зняття показів - споживачем

Нюанс: вузол обліку на окремому вводі зовнішніх мереж в окреме приміщення в багатоквартирному будинку одночасно братиме участь у розрахунках і як комерційний і як розподільний

ІНСТИТУТ
МІСЦЕВОГО
РОЗВИТКУ

Огляд нового закону “Про житлово-комунальні послуги”

Нововведення закону про ЖКП

- нова класифікація ЖКП
- дерегуляція послуг з управління і утримання багатоквартирного будинку
- ціна (тариф) на комунальну послугу для багатоквартирного будинку: однакова “до будинку” і “в будинку”
- 3+1 моделі договірних відносин щодо комунальних послуг на вибір споживачів

Нововведення закону про ЖКП

- виокремлення “ринкових” складових із тарифів на комунальні послуги: плати за абонентське обслуговування, плати за обслуговування, поточний ремонт внутрішньобудинкових систем
- поняття споживача: індивідуальний і колективний, презумується власник
- прямо визначено, що “внутрішні стосунки” в ОСББ не є предметом регулювання Закону
- прямо встановлено солідарну відповідальність членів сім’ї за оплату спожитих послуг

Новий перелік послуг

БУЛО	СТАЛО
з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій	управління (у т.ч. утримання (крім вивезення сміття), купівля е/е для загально-будинкових потреб і поточний ремонт)
з управління будинком, спорудою або групою будинків	
з ремонту приміщень, будинків, споруд	

Новий перелік послуг

БУЛО	СТАЛО
централізоване постачання холодної води	з централізованого водопостачання
централізоване постачання гарячої води	з постачання гарячої води
водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем)	з централізованого водовідведення
газопостачання	з постачання та розподілу природного газу
централізоване опалення	з постачання теплової енергії
вивезення побутових відходів	з поводження з побутовими відходами
	з постачання та розподілу електричної енергії

Плата за послуги

Управління: договірна ціна

Комунальні послуги:

- регульована ціна
- ціна (тариф) “за одиницю” в будинку не змінюється
- з тарифу виведено **плату за абонентське обслуговування** (окремий платіж, **граничний розмір - КМУ**)

Моделі організації договірних відносин

Умови договорів про надання комунальних послуг

Загальні

Для багатоквартирних будинків

Індивідуальні

Колективні

З колективним споживачем

Моделі організації договірних відносин

“ІНДИВІДУАЛЬНИЙ”

- з кожним окремим власником
- відповідальність виконавця за якість послуги “до квартири”
- стягується плата за абонобслуговування (крім газо- і електропостачання)
- стягується плата за за обслуговування, поточний ремонт “внутрянки”
(договірна)
- єдино можливий варіант для газо- і електропостачання

ПІДВАРІАНТ “ЗА ЗАМОВЧУВАННЯМ”

- те саме, але відповідальність лише до входу в будинок, і без плати за обслуговування “внутрянки”

Моделі організації договірних відносин

“КОЛЕКТИВНИЙ”

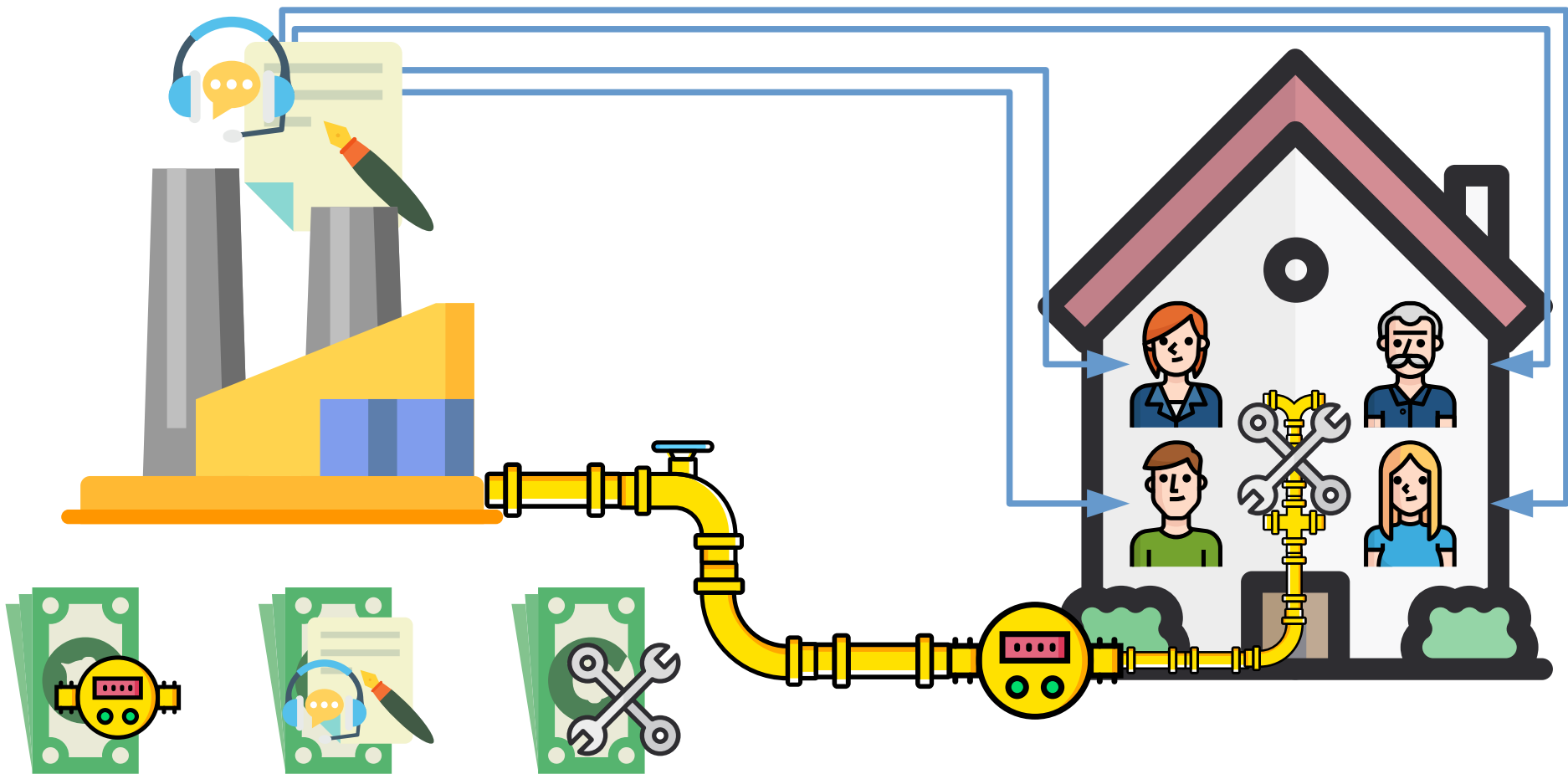
- з усіма власниками в особі управителя/іншої особи
- відповідальність виконавця до входу в будинок
- НЕ стягується плата за абонобслуговування
- НЕ стягується плата за обслуговування, поточний ремонт “внутрянки” (договірна)

З КОЛЕКТИВНИМ СПОЖИВАЧЕМ

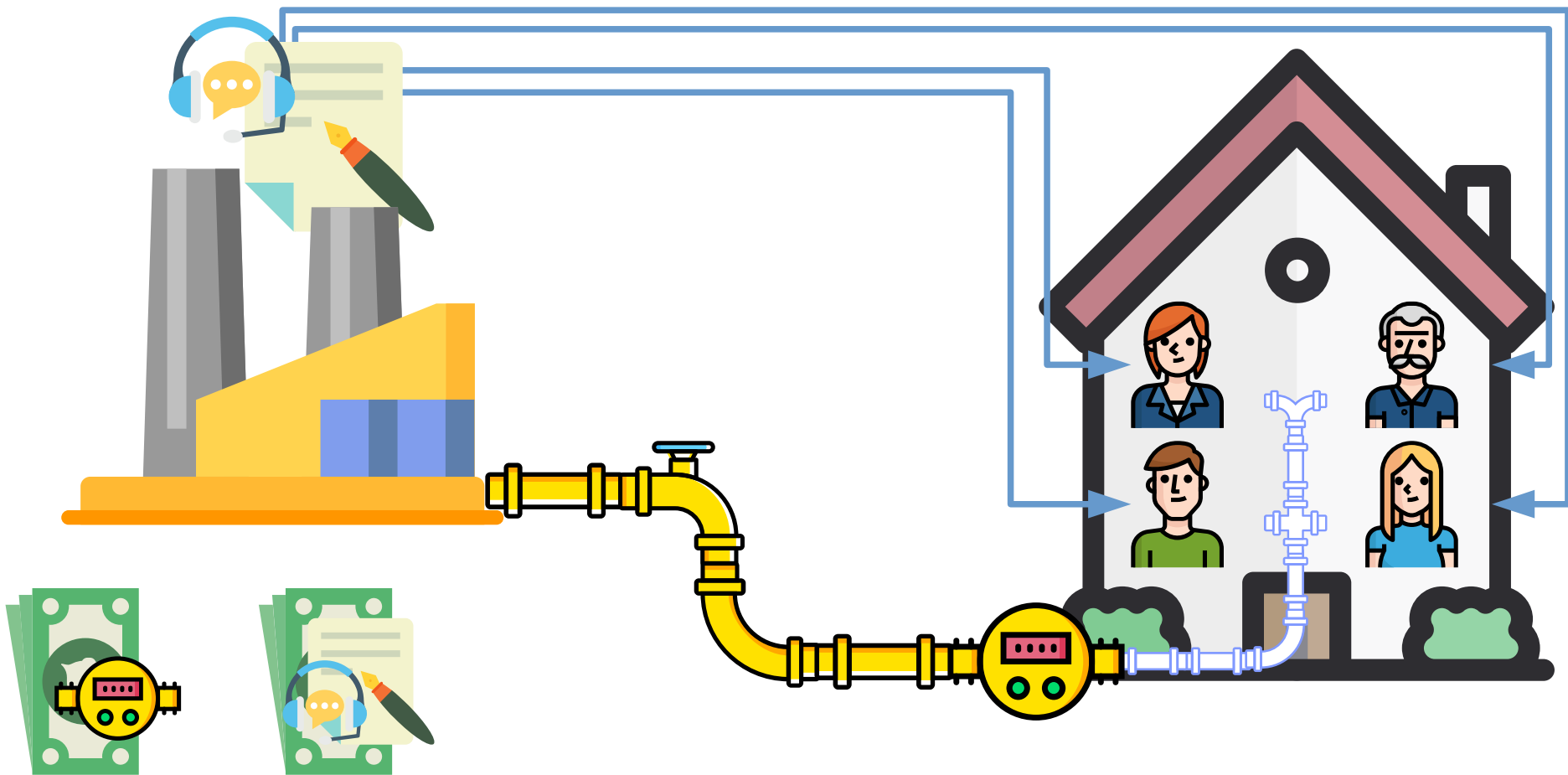
- те саме, але ОСББ укладає договір від власного імені

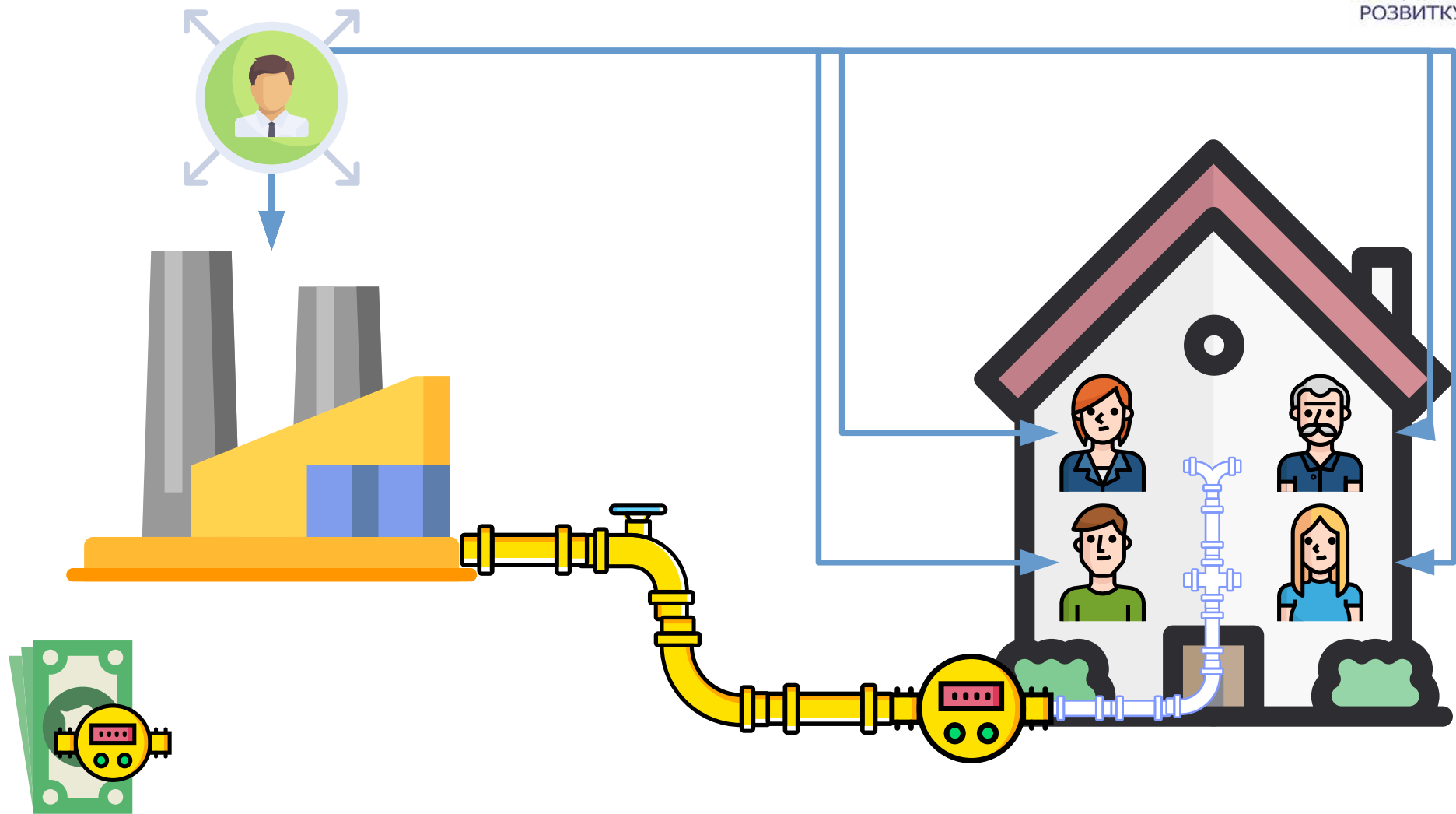
Індивідуальний договір (з “внутрянкою”)

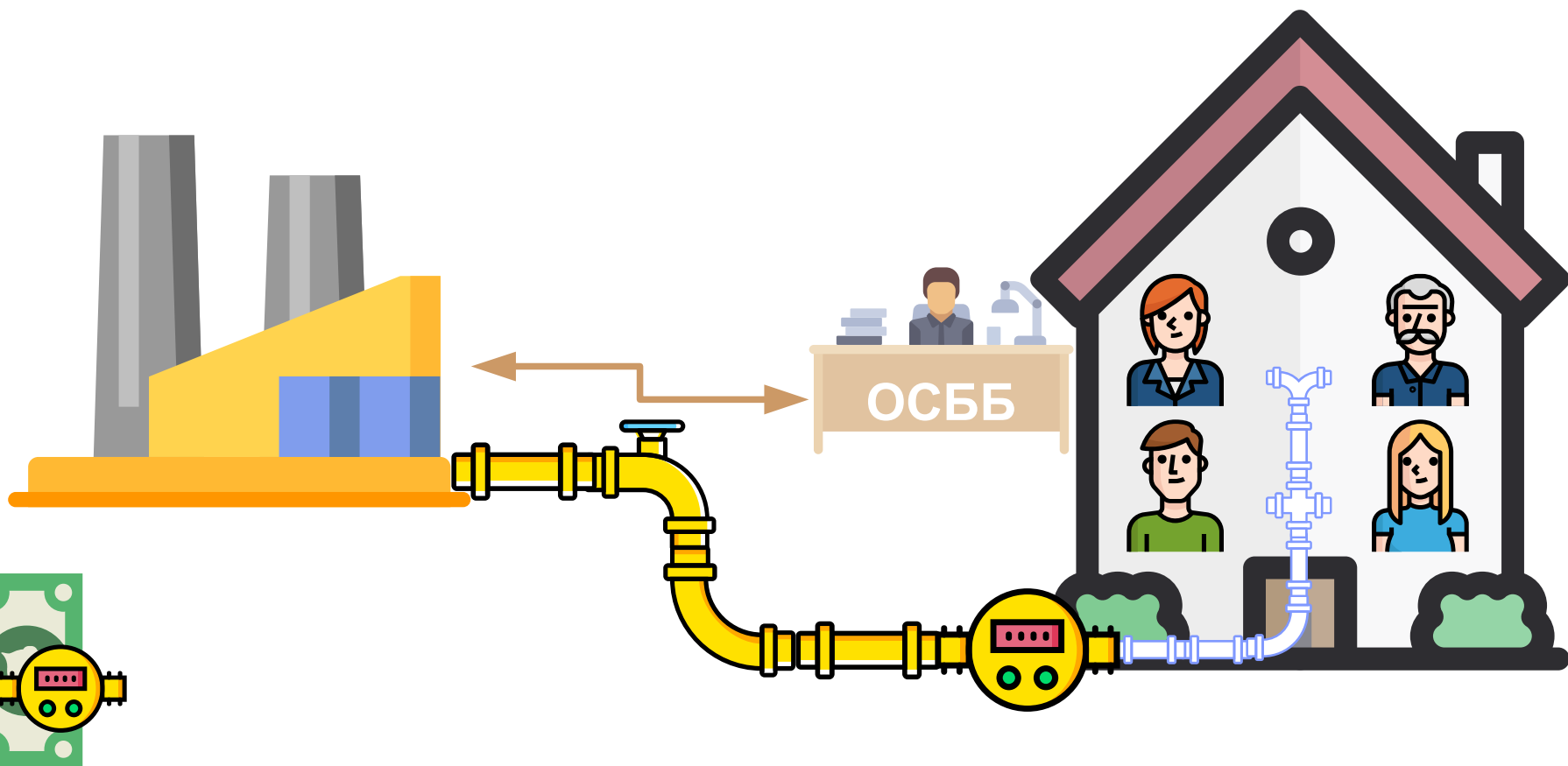
Індивідуальний договір (без “внутрянки”)

Колективний договір

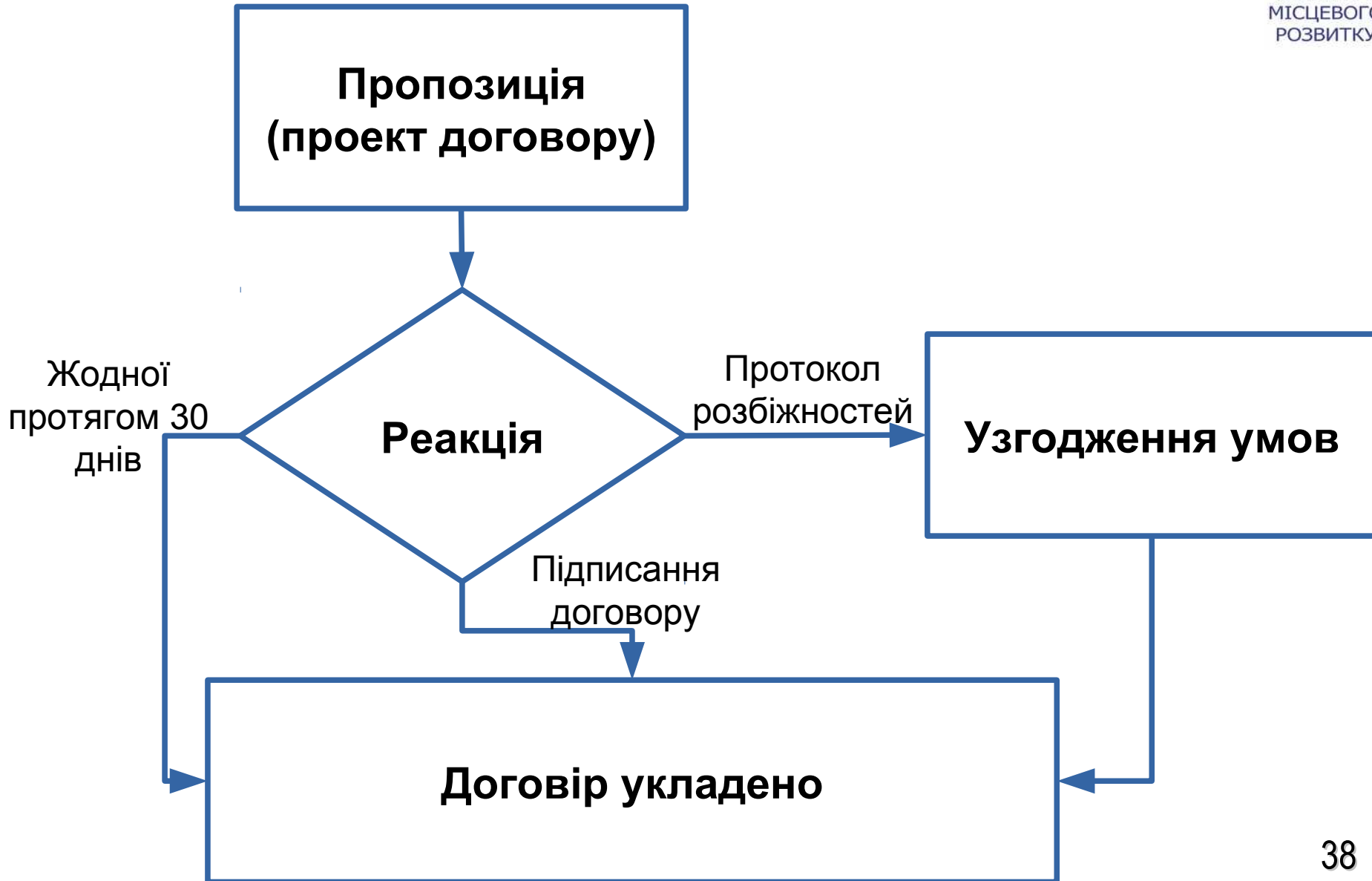

Договір з колективним споживачем

	Індивідуальний договір	Індивідуальний договір (підваріант)	Колективний договір	Договір з колективним споживачем
Відповідальність виконавця за якість послуги	“До входу в квартиру”	“До входу в будинок”	“До входу в будинок”	“До входу в будинок”
Плата за абонентське обслуговування	Стягується виконавцем	Стягується виконавцем	Виконавцем не стягується *	Виконавцем не стягується *
Плата за ОПРВС	Стягується виконавцем	Виконавцем не стягується *	Виконавцем не стягується *	Виконавцем не стягується *
Розрахунки за послугу	Прямі між споживачем і виконавцем	Прямі між споживачем і виконавцем	Споживач - уповноважена особа - виконавець	Споживач - уповноважена особа - виконавець
Пред’явлення позову до боржника	Виконавцем	Виконавцем	Виконавцем	ОСББ (внутрішні правила)

Порядок укладання договорів

Припинення надання компослуги

Підстави:

- відмова від послуги споживачем
- відмова укласти договір споживачем
- несплата за послугу споживачем

Порядок:

- за борги - попередження за 30 днів
- лише конкретному споживачу*

*незалежно від обраної моделі договірних відносин

Підсумки: міфи і дійсність

Міф	Дійсність
“Відтепер - виключно колективні договори”	4 моделі на вибір споживача
“З’явилися додаткові платежі”	“Додаткові” платежі - насправді виведені з чинних тарифів складові
“За борги одного відповідають всі”	Відповідальність індивідуальна
“За борги одного відключають усіх”	Припинення/обмеження надання комунальної послуги - індивідуальне
“Монополіст диктує умови”	<ul style="list-style-type: none"> • Споживач може сам ініціювати укладання договору (визначена процедура) • Споживачі можуть самі встановити вузол обліку

ІНСТИТУТ
МІСЦЕВОГО
РОЗВИТКУ

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

dlevytsky@mdi.org.ua

Графічні зображення:

Freepik, Smashicons, Vectors Market, monkik з www.flaticon.com